

Maulana Azad National Urdu University

M.A. (Persian) III Semester Examination, December 2023

Paper : MAPR303CCT : Indo Persian Literature Poetry

پرچہ: شعر فارسی در ہند

Time : 3 hrs

Marks : 70

ہدایات:

یہ پرچہ سوالات تین حصوں پر مشتمل ہے: حصہ اول، حصہ دوم، حصہ سوم۔ ہر جواب کے لئے لفظوں کی تعداد اشارہ ہے۔ تمام حصوں سے سوالوں کا جواب دینا لازمی ہے۔

1. حصہ اول میں 10 لازمی سوالات ہیں جو کہ معروضی سوالات/خالی جگہ پُر کرنا/مختصر جواب والے سوالات ہیں۔ ہر سوال کا جواب لازمی ہے۔ ہر سوال کے لیے 1 نمبر مختص ہے۔ (10 x 1 = 10 Marks)
2. حصہ دوم میں آٹھ سوالات ہیں۔ اس میں سے طالب علم کو کوئی پانچ سوالوں کے جواب دینے ہیں۔ ہر سوال کا جواب تقریباً دو سو (200) لفظوں پر مشتمل ہے۔ ہر سوال کے لیے 6 نمبرات مختص ہیں۔ (5 x 6 = 30 Marks)
3. حصہ سوم میں پانچ سوالات ہیں۔ اس میں سے طالب علم کو کوئی تین سوالوں کے جواب دینے ہیں۔ ہر سوال کا جواب تقریباً پانچ سو (500) لفظوں پر مشتمل ہے۔ ہر سوال کے لیے 10 نمبرات مختص ہیں۔ (3 x 10 = 30 Marks)

حصہ اول

- (1) بہ سوالات زیر پاسخ دهید:
 - (i) در ادبیات فارسی، بہ کدام شاعر ”طوطی ہند“ گفته می شود؟
 - (ii) خواجه حسن سجزی چه کسی را بہ مرشدی خود برگزید؟
 - (iii) ابو طالب کلیم کاشانی ملك الشعراى کدام پادشاہ گورکانی بود؟
 - (iv) معنی عبارت ”باب خود فروشان“ چیست؟
 - (v) مفاهیم عبارات زیر را بنویسید:
صاحب نظر
 - (vi) عبارت زیر را معنی کنید:
سر سودا فزودہ
 - (vii) در بیت زیر ”نقد جان“ بہ چه معنی هست؟
جانان ز نقد جان من پیوند جان بادا ترا
برحال ما دل خستگان فرمانروا بادا ترا
 - (viii) سبک ہندی شاعر معروف کیست؟
 - (ix) صائب تبریزی وابستہ بہ دربار کدام پادشاہ گورکانیان بود؟
 - (x) منظور شاعر از ”آہوان صحرا“ در بیت زیر چیست؟
ہمہ آہوان صحرا سر خود نہادہ بر کف
بامید آنکہ روزی بہ شکار خواہی آمد

حصه دوم

- (2) بیاکه مجمع خود بان دلربا اینجاست کرشمه ها همه اینجا و نازها اینجاست طالب آملی در موردیکی از مناطق هند غزلی دارد که با بیت بالا شروع می شود. این منطقه کجاست و با توجه به کل غزل، وی چه ویژگیهایی برای آن برشمرده است؟
- (3) با توجه با چهارواژه ی کعبه، بت خانه، شمع و پروانه ابیات زیر را معنی کنید.
هرگز مگو که کعبه ز بت خانه خوشتر است هر جا که هست جلوه جانانه خوشتر است
گر شرط دوستی بشناسی به حسن شمع اول محبت تو به پروانه خوشتر است
- (4) ابیات زیر را معنی کرده و بگویید منظور از عالم تحقیق و خانه عنقا چیست؟
فریاد که در عالم تحقیق کسی نیست يك خانه عنقا است که در آنجا مگسی نیست
باعقل چه جو شیم که جزوهم ندارد از عشق چه لافیم که بیش از هوسی نیست
- (5) معنی اشعار زیر را نوشته و مشخص کنید که غالب دهلوی از کدام شاعر ایرانی پیروی کرده است؟
مژده صبح درین تیر هشبانم دادند شمع کشتند و ز خورشید نشانم دادند
رخ گشودند و لب هرزه سرایم بستند دل ربودند و دو چشم نگرانم دادند
- (6) سبک هندی چیست و چه ویژگیهایی دارد؟
- (7) شعر "محاوړه میان خدا و انسان" را به نثر ساده بیان کنید.
- (8) ویژگی های شعری فیضی، شاعر بزرگ دربار گورکانیان را به اختصار بنویسید.
- (9) ابیات زیر را معنی کنید:
ز خال عنبرین افزون ز زلف یار می ترسم همه از مار و من از مهره این مار می ترسم
بلای مرغ زیرک دام زیر خاک می باشد ز تار سبجه بیش از رشته زنار می ترسیم

حصه سوم

(10) ابو طالب کلیم کاشانی در غزل عشرتستان خود هندوستان را چگونه توصیف نموده است؟ توضیح دهید.

(11) شعر "ولادت آدم" اقبال لاهوری را به تفصیل شرح داده و بگوئید شاعر چه ویژگی های انسانی را در این شعر مطرح کرده است؟

(12) زندگی نامه و ویژگی های شعری صائب تبریزی را به تفصیل توضیح دهید.

(13) ابیات زیر را معنی کنید.

لرزه دارد خطر از هیبت و پرانه ما	سیل را پای به سنگ آمده در خانه ما
تفی از برق بلا تعبیه دارد در خویش	دهن خاک کند آبله از دانه ما
چشم بر تازگی شور جنون دوخته است	در خزان بیش بود مستی دیوانه ما
می به اندازه حرام آمده ساقی برخیز	شیشه خود بشکن بر سر پیمانہ ما
تنگیش نام بر آورده تماشا دارد	در پی مور فرورفتن کاشانه ما

(14) ضمن توضیح معانی ابیات زیر، مشخص کنید شاعر آن کیست؟

دل ز تن بردی و در جانی هنوز	دردها دادی و درمانی هنوز
آشکارا سینه ام بشکافتی	همچنان در سینه پنهانی هنوز
ملك دل کردی خراب از تیغ کین و اندر این ویرانه سلطانی هنوز	
هر دو عالم قیمت خود گفته ای	نرخ بالاکن که ارزانی هنوز
خون کس یارب نگیرد دامت	گرچه در خون ناپشیمانی هنوز

